

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan talouden ja toiminnan seuranta ajalta 1.1. - 30.11.2024

KAKOLK 17.12.2024 § 99
7/02.02.01/2024

Talouden ja toiminnan tilasta sekä talousennusteesta raportoidaan talousarvion 2024 täytäntöönpano-ohjeiden ja talouspalvelujen antamien tarkempien ohjeiden mukaan omistajaohjausjaostolle sekä lauta- ja johtokunnille kuukausittain. Ensimmäinen raportti lautakunnille laaditaan helmikuun lopun tilanteesta.

Osavuositarkastukset laaditaan maalisi-, heinä- ja syyskuun tilanteista, joissa raportoidaan talouden, toiminnan ja tulosennusteen lisäksi myös strategian avainmittareiden sekä toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan talouden toteuma tammi-marraskuulta 2024 palvelualueittain:

	2024	2023
Hallintopalvelut	89 %	98,5 %
Koulutus- ja nuorisopalvelut	89,5 %	89,2 %
Varhaiskasvatuspalvelut	90,5 %	90,4 %
Yhteensä	89,9 %	89,7 %

Hallintopalvelujen talouden odotetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Koulutus- ja nuorisopalveluissa odotetaan talousarvion alittuvan noin 0,2 M€. Tämä muodostuu pääosin lukiokoulutuksesta. Epävarmuuden alituksen toteumalle muodostaa monikielisen opetuksen tukien ja avustusten toteutuminen.

Varhaiskasvatuspalvelut tulevat alittamaan oman talousarvionsa. Tämänhetkinen alitusennuste on 0,5 M€. Alitusta odotetaan lähes kaikilta vastuualueilta. Merkittävimmät tekijät talousarvion alittamiseen löytyvät henkilöstökustannuksista, johtuen tarkemmasta henkilöstösuunnittelusta sekä sairaspöissaolojen vähentymisestä. Alitusta odotetaan myös yksityisestä päivähoitosta, missä lapsimäärä ei ole lisääntynyt odotetusti.

Hallintopalvelut

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2025–2028 on valmistunut ja kiertänyt esiteltävänä vaikuttamistoimielimissä ja lausuntopyyntöillä lautakunnissa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelman ja Ehkäisevän päihdetyön suunnitelman osana em. laajempaa hyvinvointisuunnitelmaa.

Koulutus- ja nuorisopalvelut

Perusopetuksen lähikoulut 1. ja 7.-luokan aloittaville oppilaille on päätetty marraskuun lopussa. Samalla haettiin myös erikoisluokille, hakijamäärän perusteella erikoisluokkia on muodostumassa Lyseon peruskouluun ja Pielisjoen kouluun. Kanervalan koulun nykyisillä oppilailla oli mahdollisuus ilmoittaa halukkuutensa siirtyä lukuvuoden 2025–2026 alusta Tulliportin normaalikouluun englanninkielipainotteiseen opetukseen. Valtaosa Kanervalan koulun nykyisistä oppilaista jatkaa englantipainotteisessa opetuksessa normaalikoululla.

Loka-marraskuussa pohjustettiin rehtoreiden kanssa lukuvuoden 2025–2026 koulujen resurssien määrätymistä. Kevään rekrytointiin valmistautuminen aloitettiin selvittämällä koulujen henkilöstö tarpeet, poistuvat henkilöt ja mahdolliset virkasiirrot. Vuosina 2025–2027 lakkautettavien koulujen opettajille pyritään mahdollisuuksien mukaan löytämään uudet tehtävät jo keväällä 2025, niin että varsinainen virkasiirto tapahtuisi vasta koulun lakkautuessa.

Perus- ja lukiokoulutuksessa on valmistauduttu oppimisen tuen uudistukseen. Erityisesti perusasteella muutos on merkittävä, kun kolmiportaisesta tuesta luovutaan ja tilanne tulee täysin uusi toimintamalli. Oppimisen tuen uudistuksen lainsäädäntöä ei vielä ole hyväksytty ja tästä syystä talousarviossa 2025 ei ole varattu rahaa uudistukseen. Laskennallisesti uudistus lisää valtionosuuksia Joensuun osalta satojatuhansia euroja.

Perhekeskustoiminnan johtamisrakenne on täydentynyt kuluvan syksyn aikana käytännön asiakaspinnassa toimivilla perhekeskustiimeillä. Joensuun alueella perhekeskustiimejä on viisi ja ne aloittivat toimintansa keskisen alueen (Joensuu, Kontiolahti, Ilomantsi) yhteisellä Kick off –tilaisuudella 21.10.2024. Perhekeskustiimit toimivat niiden perheiden, joissa on alaikäisiä lapsia, palveluita yhteensovittaen. Tiimien tehtävänä on rakentaa perhelähtöisiä palveluiden yhteensovittamismalleja, lisätä paikallisten yhteisöjen pärjäävyyttä sekä taklata ei-toivottuja lasten hyvinvointia uhkaavia ilmiöitä (esim. yksinäisyys, jengiytyminen, kiusaaminen) yhteisön voimalla omalla alueellansa. Tiimien toiminnalla pyritään vastaamaan lasten ja perheiden kokemukseen, etteivät he saa tarvitsemaansa tukea oikea-aikaisesti, vaan heidät ohjataan usein seuraavaan palveluun ilman, että perheen ympärillä olevia eri palveluita yhteensovitetaan. Myös työntekijät lasten ja perheiden palveluissa kokevat usein jäävänsä yksin kompleksisten ilmiöiden kanssa. Edelleen lähettäminen uudelleen arvioitavaksi palvelusta seuraavaan on myös taloudellisesti kestänyt. Tiimit ovat avainasemassa uudenlaisen toimintakulttuurin, jossa lasta ja perhettä ei lähetetä eteenpäin vaan palveluita muokataan paremmin heidän tarpeitaan kohtaaviksi, rakentamisessa ja käyttöönotossa.

Tiimit keräävät tietoa alueensa lasten ja perheiden ajankohtaisista ilmiöistä ja pyrkivät ratkaisemaan niitä. Tiimit toimivat vuorovaikutuksessa keskisen alueen alueellisen perhekeskuksen johtoryhmän kanssa tuoden sinne sellaisia ilmiöitä, joita on tarpeen miettiä eri lasten- ja perheiden palveluiden esihenkilöiden kanssa yhdessä. Tarvittaessa johtoryhmä vie viestiä edelleen maakunnalliseen ohjausryhmään ja huolehtii tiedon välittämisestä eri ryhmien välillä. Syksyn aikana valmistavan opetuksen oppilasmäärä on ollut hieman alle 200. Oppilaita on tullut edelleen paljon Aasiasta, erityisesti Vietnamista. Vasta maahan tulleita on ollut syksyn aikana selvästi edellistä syksyä vähemmän Venäjältä muuttaneiden määrän vähennettyä merkittävästi. 17 vuotta täyttäneitä on tullut edelleen runsaasti ja aikuislukiolla aloitetaan uusi tuva-ryhmä joulukuun alussa. Suomi toisena kielenä -opetukseen osallistuvien määrä on kasvanut ja kasvaa edelleen merkittävästi vuodenvaihteessa, kun noin 90 oppilasta siirtyy perusopetukseen.

Kuhasalossa järjestettiin globaalin kestävän tulevaisuuden kaikille avoin Varjoja ja valoja yksinäisyyden ja yhteisöllisyyden -poluilla tapahtuma perjantaina 22.11. Tapahtuman toteutuksessa oli mukana koulutuspalvelujen kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen tiimit ja koko Marjalan koulu. Lisäksi tapahtumaan osallistuivat Marjakka, teatteriyhdistys Rankids ja LUMA-keskus. Kuhasalossa kävi myrskyisästä säästä huolimatta illan aikoja satoja perheitä. Joensuu-päivänä järjestettiin Missä on kotisi, Winston –elokuvan koululais- ja yleisönäytöksiä sekä ensi-ilta kutsuvieraille. Kirjailija Lotta Saahkon monikulttuurisuuskoulutus järjestettiin yhteistyössä henkilöstöpalvelujen kanssa ja koulutukseen osallistui kouluhenkilöstöä eri kouluilta. Lisäksi Saahko vieraili useissa koululuokissa ja Perhekoulussa. Hankkeessa ja muussa toiminnassa on valmistettu syksyn aikana paljon erilaista opetusmateriaalia ja toteutettu runotyöpajoja kaikille valmistavan opetuksen oppilaille sekä heidän kummiluokilleen. Oppikirjamateriaalia on viimeistelty syksyn aikana ja sen taittoa tehdään parhaillaan opetushallituksessa.

Nuorisopalveluissa vietettiin marraskuussa erilaisten tapahtumien kuukautta. Tapahtumia oli laidasta laitaan sekä yhdessä sovittujen teemaviikkojen eli ehkäisevän päihdetyön viikon ja lasten oikeuksien viikon merkeissä, että monia muita halloweeneista nuorten pikkujouluihin. Marraskuussa oli myös

poikkeuksellisen paljon Nuotta-leirejä, kun kahden ryhmän kanssa käytiin Vasatokassa ja kerran Hyvärilässä.

Sinkkolan nuoriso- ja asukastalon siirtämistä valmistellaan, joten syksyllä ei tilassa käynnistynyt säännöllistä junnutoimintaa. Sen sijaan nelosluokkalaisille järjestettiin muutamia omia pop-up nuokkareita. Lisäksi Sinkkolan pihalla järjestettiin yhtenä perjantai-iltana nuotioita, jossa tavattiin alueen asukkaita.

Nuorisovaltuustovaaleissa ehdolle asetui 49 joensuulaista nuorta. Äänestämässä kävi 2 062 nuorta ja äänestysprosentti oli 46,95 %.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatusjohtaja teki 24.9.2024 linjauksen, että alle 3-vuotiaita ei enää herätetä päivälevolla kesken unien Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksessa. Linjaus koskee siten vain 0–3-vuotiaita Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksessa olevia lapsia (ei koske, jos lapsi on täyttänyt kolme vuotta). Tutkimusten mukaan vuoden ikäisen lapsen päiväunet kestävät keskimäärin 2,5 tuntia, kahden vuoden ikäisen noin kaksi tuntia ja kolmen vuoden noin 1–1,5 tuntia päivässä. Päiväunien tehtävä on tukea lapsen loppupäivän aikaista oppimista, keskittymistä ja tunteiden säätelyä. Liian aikaisin poisjätetyt päiväunet lisäävät lapsen väsymystä iltapäivisin ja vaikeuttavat myös nukahtamista iltaunille. Varhaiskasvatuksen ohjattu toiminta sekä isossa ryhmässä toimiminen väsyttävät lasta. Tutkimuksista tiedetään, että silloin kun päiväunien ja iltaunien välillä on enemmän kuin viisi tuntia väliä ja päiväunet nukutaan ennen kello 15, ne eivät enää vaikuta yöuniin.

Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksessa ei ole nukkumispakkoa, mutta lepoetkeen osallistuvat kaikki lapset. Päivälevon aika on kello 12–14. Lepoetkei muodostuu usein ensin satuhetkestä, jonka jälkeen levätään vuoteissa hetki hiljaa ja rauhassa lempeää musiikkia kuunnellen. Mikäli lapsi ei nukahtaa, voi lapsi hetken kuluttua levättyään nousta ylös leikkimään (noin klo 13.00). Jos lapsi on 0–3-vuotias ja hän nukahtaa päivälevon aikana, ei häntä herätetä kesken levon, vaan lapsen annetaan nukkua rauhassa lähelle kello 14.00 asti. Kaikki lapset herätetään kuitenkin välipalalle, joka tarjoillaan varhaiskasvatuksessa noin kello 14.00. Tähän linjaukseen päädyttiin, koska monet tutkimukset tukevat pienten lasten päivälepoa (myös vastakkaisia tutkimustuloksia) ja varhaiskasvatuksessa haluttiin toimia lapsen edun mukaisesti eli vahvistaa sitä, mitä lapsi itse tarvitsee.

Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen ja Karelia-ammattikorkeakoulun välinen Lastenhoitajasta varhaiskasvatuksen sosionomiksi-hanke sai alkunsa maaliskuussa 2022. Hankkeeseen lähti mukaan kaupungin 16 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa. Mukaan lähteneet lastenhoitajat ovat nyt opiskelleet varhaiskasvatuksen sosionomin opintoja monimuoto-opintoina Kareliassa 4.3.2022 alkaen. Kaupungin varhaiskasvatus lähti tähän hankkeeseen myös, koska varhaiskasvatuslain 37 §:n mukaan päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta 35 §:ssä tarkoitettusta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. Tämä pykälä tulee voimaan 1.1.2030 ja tarkoittaa käytännössä sitä, että päiväkodeissa tulee olla korkeakoulutettuja työntekijöitä 2/3 nykyisen 1/3 sijaan. Kyseisen lakimuutoksen takia varhaiskasvatuksen lastenhoitajien määrä tulee vähenemään varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatuksen hallinto ja Henkilöstöpalvelut järjestivät kaikille tässä hankkeessa opiskeleville yhteisen tapaamisen 25.11.2024. Tapaamisessa käytiin läpi uusi päivitetty varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäväkuva sekä kuultiin opiskelijoiden ajatuksia menneestä ja tulevasta opiskeluajasta. Lisäksi opiskelijat antoivat arvionsa heidän omista valmistumisajankohdistaan ja kertoivat toiveensa niistä alueista tai yksiköistä, johon he haluaisivat sijoittua valmistumisen jälkeen. Opiskelijoista kaikki valmistuvat vuoden 2025 aikana ja noin puolet kesään 2025 mennessä. Kun opiskelija valmistuu ja saa tutkintotodistuksen, hänen varhaiskasvatuksen lastenhoitajan paikkansa muuttuu varhaiskasvatuksen

sosionomin paikaksi seuraavasta kuukaudesta alkaen, jolloin hänelle maksetaan myös varhaiskasvatuksen sosionomin palkkaa. Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen hallinto päättää kunkin valmistuvan varhaiskasvatuksen sosionomin sijoituspaikan, koska tavoitteena on saada näin aluksi sosionomeja tasaisesti lähes jokaiseen varhaiskasvatuksen yksikköön. Varhaiskasvatuksen sosionomit tulevat sijoittumaan pääsääntöisesti 3–5-vuotiaiden ryhmiin.

Talouden tasapainottamisen vuoksi nykyinen perheohjaajien sekä lumikkien ja lumiukkojen toiminta Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksessa päättyy 31.12.2024. Uusi jelppari-toiminta aloittaa 1.1.2025. Jelppari-työparin muodostavat varhaiskasvatuksen perheohjaaja ja varhaiskasvatuksen lastenhoitaja (työskentelee lumiukkona 31.12.2024 saakka). Jelpparit työskentelevät lapsiryhmässä tiettyjen vaativaa erityistä tai tehostettua tukea tarvitsevien lasten kanssa sekä ryhmän työntekijöiden tukena. Näiden lasten huoltajille jelpparit jakavat varhaiskasvatuksessa ja ryhmissä toimivia käytänteitä, joita voidaan toteuttaa myös kotioloissa sekä ohjaavat heitä tarvittavien tukipalveluiden luokse. Jelpparit tulevat työskentelemään koko varhaiskasvatuksen kentällä. Molemmalla jelpparilla on ohjattavana noin 6–8 lasta, joita he tapaavat yleensä kaksi kertaa viikossa, jotta toiminta olisi vaikuttavaa ja lasten taitoja kehittävää. Tavoitteena on viedä eteenpäin erityisesti niitä taitoja, joita lapsi tarvitsee koulupolullaan eli sinnikkyyttä, itsesäätelykykyä sekä sosiaalisia taitoja. Jelpparit työskentelevät pääsääntöisesti yksin eri yksiköissä, mutta voivat työskennellä myös tarvittaessa työparina. Tavoitteena on, että tulevaisuudessa varhaiskasvatuksessa työskentelisi kaksi jelppari-työparia.

Valmistelija: talouspäällikkö, taloussuunnittelija

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan päätösehdotus:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää

merkitä tiedokseen talouden ja toiminnan seurantaraportin ajalta 1.1. -30.11.2024

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.